

Punt de Vista

El Punt Avui expressa la seva opinió únicament en els editorials. Els articles firmats exposen les opinions dels seus autors.

GRUP HERMES

President: Joaquim Vidal i Perpinyà.
Consell d'Administració: Lúcia Vidal i Juventench (vicepresidenta), Eduard Vidal i Juventench, Esteve Colomer i Font i Joan Vall i Clara.
Consell Editorial: Xavier Albertí (president), Joan Villarroja (vicepresident), Joan Ballester, Josep Delemus, Lluís Foix, Rosa Font, Dolors Lloveras, Jordi Maluquer, Jaume Oliveras, Vicent Sanchis, Teresa Seseras i Pep Colletldemont (defensor del lector).

Direcció Executiva: Joan Vall i Clara (conseller delegat), Xevi Xirgo (Informació General), Emili Gispert (Informació Esportiva), Toni Muñoz (Serveis), Josep Madrenas (Webs i Sistemes), Albert París (Comunicació), Anna Maria Ribas (Gerència Comercial), Miquel Fuentes (Administració i RH), Lluís Cama (Producció), Concepció Casals (Distribució) i Ricard Forcat.

Keep calm

Marta Lasalas

EL CENTRALISME ESPANYOL I EL SOBIRANISME CATALÀ

Pau Miserachs

Escriptor

Espanya i Catalunya, quin model?

‘Terra baixa’

Lluís Homar apareix tot sol damunt l'escenari. Sol amb molt pocs elements, molt poc *attrezzo*. Un vestit de núvia penjat, una cortina, un munt de fulles seques... Res és gratuït. Pràcticament res canvia al llarg de la representació. Tot just, la il·luminació, la música, la veu de Sílvia Pérez Cruz. I l'actor, immens. Sense canvis de vestuari, sense veus impostades, sense cap mena d'artifici ni histrionisme, dona vida un rere l'altre al Manelic, la Marta, el Sebastià i la Nuri. I els personatges hi apareixen! Comencen a desfilar davant de l'espectador com si fossin invocats per Homar. Impressionant i emocionant. De la innocència de la nena que obre l'obra a la fúria del llop dominant que finalment

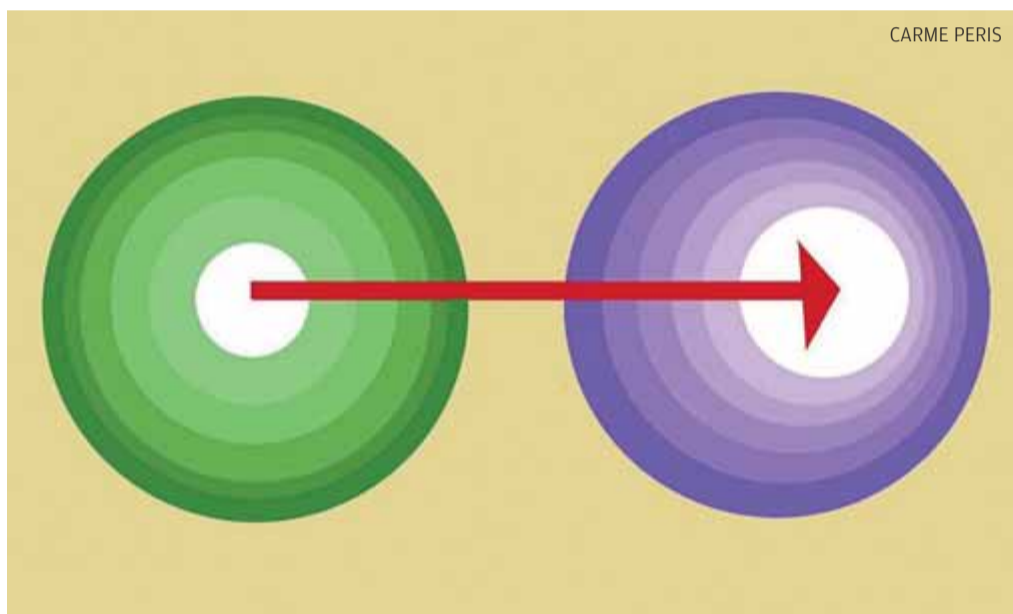
Un Homar magistral va tocant tots i cadascun dels ressorts de l'obra, elegant i subtil

cau abatut. De la terra alta a la terra baixa. De la llum a la foscor. De la nena a l'amo. Del somriure a la llàgrima. Un Homar magistral va tocant tots i cadascun dels ressorts de l'obra, elegant i subtil. Sentiments i passions. Un sol actor però no estalvia cap dels matisos de la *Terra baixa* d'Àngel Guimerà.

Vaig veure aquesta obra fa mesos al Teatre Borràs de Barcelona. És possible que molts espectadors recordin altres muntatges d'aquest drama tants i tants cops representat, potser més convencionals, potser més espectaculars. Però és innegable que l'exercici que Homar desplega dalt de l'escenari és impressionant, reeixit, i mereix sense cap mena de dubte el reconeixement que ha rebut aquesta setmana amb el premi Butaca de teatre al millor actor. Encara que només sigui per l'atreviment i la gosadia, encara que només sigui per dir-nos, engolint tots els personatges en una sola veu, que dins de cadascú de nosaltres s'amaga la criatura i el llop. Les llums i les foscores. Un exercici esplèndid.

L'Estat espanyol modern s'ha fet a partir del s. XVIII seguint un procés centralitzador. Aquest Estat no ha canviat, ja que ha sobreviscut a monarquies, repúbliques, guerres civils, dictadures i el poder de l'Església catòlica espanyola. Podríem preguntar-nos ara si l'Estat és la gènesi de la nostra història. Podríem preguntar-nos també si l'Estat espanyol està actualment en crisi i ha quedat desqualificada l'organització política que va ser implantada a la mort del dictador partint de les mateixes lleis que regulaven els furs dels espanyols. És evident que s'ha modificat la Constitució per retre obediència a les altes esferes europees, per fer callar políticament la rebel·lia democràtica del nacionalisme català. Molts dirigits polítics espanyols culpen ara la Constitució d'haver servit perquè Catalunya pogués arribar al desafiament sobiranista actual. Autonomia i federalisme són vistos als cercles polítics conservadors com la disgregació de l'Estat. És cert que els estats es deuen al centralisme creant forts lligams de dependència econòmica de les entitats locals, i en el cas espanyol de les entitats autònomes rebels com la catalana, la qual no es reconeix com a nació. A principis del s. XX quan encara es discutia quan és legítim el poder polític, quina espècie de gènere polític és l'Estat, si és o no equiparable el poder de l'Estat a la sobirania oligàrquica, ja apuntava el desig secessionista del nacionalisme català. Maura va intentar el 1907 la creació d'un règim local descentralitzador. El mateix Montero de los Ríos, que va ser president del govern el 1905, citat pel professor de dret administratiu Enrique Orduña en el seu llibre *Història de l'Estat espanyol*, deia que el poble català pot aspirar a totes les llibertats en l'ordre administratiu i econòmic que cregui que li convenen, amb la mateixa legitimitat i llibertat que tots els altres pobles de la Península, però sempre que aquesta aspiració quedi tancada dins del quadre de la nació espanyola, de la personalitat de l'Estat espanyol.

EL 1909 ES VA DECLARAR el nacionalisme contrari a la Constitució de l'Estat que només admet una nació. La consigna era o regionalisme cultural, com ara, o res. S'obria la porta a l'arbitrarietat de l'Estat amb la crea-

ció de normes limitadores de les llibertats i drets, ja que la llibertat democràtica en els nostres temps no exigeix l'absència de lleis, sinó que aquestes puguin corregir la realitat social i econòmica, lluitar contra la desigualtat social, essent responsable l'Estat de crear les condicions de llibertat i igualtat possibles.

NO PODEM ENTENDRE AVUI, com deia Rousseau, la llei com a expressió de la voluntat general segons declaraven els revolucionaris francesos el 1789, quan resulta que la llei és l'expressió de la voluntat del poder o de qui disposa de la majoria parlamentària. La teoria de Rousseau finalment falsifica la realitat, com molt bé explicava el professor de dret constitucional de Barcelona Dr. Isidre Moles. Per conèixer la llei i el seu abast s'han de conèixer les seves fonts, també quina cultura moral l'orienta a complir uns determinats objectius i no uns altres. Es persegueix amb la llei la tutela individual, la seguretat del ciutadà, com deia Montesquieu, o la de l'Estat? O més aviat veien avui la llei vinculada a unes determinades institucions i línies

La realitat és que tenim dues Espanyes diferents, la del centralisme triomfant i la del model de l'autogovern en dificultats

polítiques? Són aquestes les seves fonts?

LA PRIMERA GRAN CORRECCIÓ del centralisme espanyol, segons el professor Orduña, la va introduir Eduardo Dato el 1913 admetent la mancomunitat de les diputacions provincials, tot i que es continuava veient el regionalisme de llavors com a instrument i camí del secessionisme, considerat el perill més gran per a la unitat d'Espanya. Tot i així el centralisme va ser desqualificat per carlins i anarquistes, republicans i socialistes sobiranistes, tot buscant noves estratègies i vies de reconeixement per a Catalunya. Ortega i Gasset afirmava que la província era una cosa trista, lamentable, com un tatuatge mal fet. Avui és encara una circumscripció fonamental de l'Estat responsable dels serveis públics que competeix amb els governs autonòmics.

LA REALITAT ÉS QUE TENIM dues Espanyes diferents, la del centralisme triomfant i la del model de l'autogovern en dificultats, sense oblidar que la llei per a la reforma política aprovada per referèndum el 1976 va ser proposada únicament per a la instal·lació d'un règim democràtic, però no per organitzar un model d'estat descentralitzat. Aquesta herència recollida per la dreta i els socialistes espanyols a la Constitució de 1978, amb la conformitat de sectors conservadors catalans pactada al Majestic, afegint-hi el mal encaix de l'autogovern català limitat pel Tribunal Constitucional, és la situació que encara viu Catalunya.